

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, ustawy o grobach i cmentarzach wojennych, ustawy o muzeach, ustawy o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary oraz ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej

Art. 1. W ustawie z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. z 2016 r. poz. 152, 178, 677 i 749) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:
„2a) ochronę dobrego imienia Rzeczypospolitej Polskiej i Narodu Polskiego;”;
- 2) art. 45a otrzymuje brzmienie:
„Art. 45a. Prokurator oddziałowej komisji wszczyna śledztwo w sprawach o przestępstwa określone w art. 54, art. 55 i art. 55a.”;
- 3) uchyla się art. 53n;
- 4) po rozdziale 6b dodaje się rozdział 6c w brzmieniu:

„Rozdział 6c

Ochrona dobrego imienia Rzeczypospolitej Polskiej i Narodu Polskiego

Art. 53o. Do ochrony dobrego imienia Rzeczypospolitej Polskiej i Narodu Polskiego odpowiednie zastosowanie mają przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2016 r. poz. 380 i 585) o ochronie dóbr osobistych. Powództwo o ochronę dobrego imienia Rzeczypospolitej Polskiej lub Narodu Polskiego może wytoczyć organizacja pozarządowa w zakresie swoich zadań statutowych. Odszkodowanie lub zadośćuczynienie przysługują Skarbowi Państwa.

Art. 53p. Powództwo o ochronę dobrego imienia Rzeczypospolitej Polskiej lub Narodu Polskiego może wytoczyć również Instytut Pamięci Narodowej.

Art. 53r. Przepisy art. 53o i art. 53p mają zastosowanie niezależnie od tego, jakie prawo jest właściwe.”;

5) po art. 55 dodaje się art. 55a i art. 55b w brzmieniu:

„Art. 55a. 1. Kto publicznie i wbrew faktom przypisuje Narodowi Polskiemu lub Państwu Polskiemu odpowiedzialność lub współodpowiedzialność za popełnione przez III Rzeszę Niemiecką zbrodnie nazistowskie określone w art. 6 Karty Międzynarodowego Trybunału Wojskowego załączonej do Porozumienia międzynarodowego w przedmiocie ścigania i karania głównych przestępców wojennych Osi Europejskiej, podpisanego w Londynie dnia 8 sierpnia 1945 r. (Dz. U. z 1947 r. poz. 367) lub za inne przestępstwa stanowiące zbrodnie przeciwko pokojowi, ludzkości lub zbrodnie wojenne lub w inny sposób rażąco pomniejsza odpowiedzialność rzeczywistych sprawców tych zbrodni, podlega karze grzywny lub karze pozbawienia wolności do lat 3. Wyrok jest podawany do publicznej wiadomości.

2. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 działa nieumyślnie, podlega karze grzywny lub karze ograniczenia wolności.

3. Nie popełnia przestępstwa sprawca czynu zabronionego określonego w ust. 1 i 2, jeżeli dopuścił się tego czynu w ramach działalności artystycznej lub naukowej.

Art. 55b. Niezależnie od przepisów obowiązujących w miejscu popełnienia czynu zabronionego niniejszą ustawę stosuje się do obywatela polskiego oraz cudzoziemca w razie popełnienia przestępstw, o których mowa w art. 55 i art. 55a.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 28 marca 1933 r. o grobach i cmentarzach wojennych (Dz. U. poz. 311, z późn. zm.¹⁾) w art. 6 po ust. 4b dodaje się ust. 4c–4o w brzmieniu:

„4c. Podmioty, o których mowa w ust. 4 i 4b, mogą ubiegać się o udzielenie dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie zadań związanych z opieką nad grobami i cmentarzami wojennymi.

4d. Dotacja na zadania związane z opieką nad grobami i cmentarzami wojennymi może obejmować nakłady konieczne na:

- 1) wykonywanie czynności związanych z poszukiwaniem, budową, remontem, przeniesieniem i utrzymaniem grobów i cmentarzy wojennych;
- 2) niezbędne czynności dodatkowe mające na celu doprowadzenie do realizacji celów, o których mowa w pkt 1;
- 3) prowadzenie badań naukowych, ekshumacji i badań archeologicznych związanych z grobami i cmentarzami wojennymi.

---

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1959 r. poz. 62, z 1998 r. poz. 668, z 2002 r. poz. 984, z 2005 r. poz. 1420 i 1462, z 2006 r. poz. 1041, z 2015 r. poz. 935 oraz z 2016 r. poz. 749.

4e. Dotacja może być udzielona w wysokości do 50% nakładów koniecznych na wykonanie zadań, o których mowa w ust. 4d.

4f. Jeżeli grób lub cmentarz wojenny ma wyjątkową wartość historyczną, w szczególności potwierdzoną objęciem jedną z form ochrony wskazaną w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014 r. poz. 1446 oraz z 2015 r. poz. 397, 774 i 1505), dotacja może być udzielona w wysokości do 100% nakładów koniecznych na wykonanie zadań, o których mowa w ust. 4d.

4g. Jeżeli stan zachowania grobu lub cmentarza wojennego wymaga niezwłocznego podjęcia zadań, o których mowa w ust. 4d, dotacja może być udzielona w wysokości do 100% nakładów koniecznych na wykonanie tych zadań.

4h. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, po zasięgnięciu opinii właściwego miejscowo wojewody, może udzielić dotacji podmiotom, o których mowa w ust. 4 i 4b, na ich wniosek. Wojewoda wyraża opinię w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku o jej wyrażenie.

4i. Wniosek o udzielenie dotacji zawiera w szczególności:

- 1) imię, nazwisko, miejsce zamieszkania i adres wnioskodawcy lub nazwę, siedzibę i adres jednostki organizacyjnej będącej wnioskodawcą;
- 2) określenie organu, u którego wnioskodawca ubiega się o udzielenie dotacji;
- 3) rodzaj zadania i wskazanie grobu lub cmentarza wojennego, którego dotyczy, wraz z danymi adresowymi, o ile dane te można ustalić;
- 4) określenie wysokości dotacji, o którą ubiega się wnioskodawca;
- 5) harmonogram realizacji zadania;
- 6) oświadczenie wnioskodawcy o dysponowaniu zasobami rzeczowymi i kadrowymi zapewniającymi prawidłową realizację zadania;
- 7) kosztorys całkowitych kosztów realizacji zadania.

4j. Dotacji udziela się na podstawie umowy zawartej przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego z podmiotami, o których mowa w ust. 4 i 4b.

4k. Umowa o udzielenie dotacji na dofinansowanie zadań, które zostaną przeprowadzone w roku złożenia wniosku o udzielenie dotacji lub w roku następującym po roku złożenia tego wniosku, zawiera:

- 1) zakres planowanego zadania i termin jego realizacji;
- 2) wskazanie grobu lub cmentarza wojennego, którego umowa dotyczy;

- 3) wysokość udzielonej dotacji oraz termin i tryb jej płatności;
- 4) tryb kontroli wykonania umowy;
- 5) sposób rozliczenia dotacji;
- 6) warunki i sposób zwrotu niewykorzystanej dotacji albo dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem.

4l. Umowa o udzielenie dotacji na zadania przeprowadzone w okresie 3 lat poprzedzających rok złożenia wniosku zawiera:

- 1) zakres wykonanych zadań i termin ich wykonania;
- 2) wskazanie grobu lub cmentarza wojennego, którego umowa dotyczy;
- 3) wysokość dotacji oraz termin jej płatności;
- 4) tryb kontroli wykonania umowy;
- 5) sposób rozliczenia dotacji.

4m. Dotacja może być udzielona na dofinansowanie nakładów koniecznych na zadania związane z opieką nad grobami i cmentarzami wojennymi, które zostaną dokonane w roku złożenia przez wnioskodawcę wniosku o udzielenie dotacji lub w roku następującym po roku złożenia tego wniosku.

4n. Wniosek o udzielenie dotacji rozpatruje się w terminie 3 miesięcy od dnia jego otrzymania. Przy rozpatrywaniu wniosku o udzielenie dotacji nie mają zastosowania przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 23, 868 i 996).

4o. Dochodzenie przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego należności wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych z tytułu niewykorzystania lub wykorzystania niezgodnego z przeznaczeniem udzielonej dotacji następuje w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U. z 2012 r. poz. 987, z 2015 r. poz. 1505 oraz z 2016 r. poz. 352, 749 i 868) po art. 6a dodaje się art. 6b w brzmieniu:

„Art. 6b. 1. Osobie fizycznej, osobie prawnej i jednostce organizacyjnej zasłużonym dla idei pamięci narodowej nadaje się medal „Opiekun Miejsc Pamięci Narodowej”, zwany dalej „medalem”.

2. Medal nadaje minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego z własnej inicjatywy albo na wniosek Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej

– Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, organizacji społecznej lub innej jednostki organizacyjnej, zajmujących się upamiętnianiem i opieką nad miejscami pamięci narodowej.

3. Wniosek o nadanie medalu zawiera w szczególności następujące dane podmiotu, którego dotyczy:

- 1) imię, nazwisko, imię ojca, datę i miejsce urodzenia, wykształcenie oraz miejsce zamieszkania osoby fizycznej albo
- 2) nazwę, siedzibę, adres osoby prawnej albo jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej.

4. Podmiot, któremu nadano medal, otrzymuje odznakę medalu oraz legitymację potwierdzającą jego nadanie.

5. Duplikat legitymacji potwierdzającej nadanie medalu wydaje się nieodpłatnie w przypadku zniszczenia lub utraty legitymacji potwierdzającej nadanie medalu.

6. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wzór wniosku o nadanie medalu,
- 2) tryb postępowania w sprawach o nadanie medalu, okoliczności wręczenia odznaki medalu oraz legitymacji potwierdzającej nadanie medalu,
- 4) sposób noszenia i przechowywania odznaki medalu,
- 5) tryb wydawania i sposób wydawania duplikatu legitymacji potwierdzającej nadanie medalu,
- 6) wzory odznaki medalu oraz legitymacji potwierdzającej nadanie medalu

– uwzględniając konieczność zapewnienia sprawności postępowania w sprawach o nadanie medalu oraz godnego i uroczystego uhonorowania osób oraz jednostek organizacyjnych, którym jest nadawany medal.”.

Art. 4. W ustawie z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary (Dz. U. z 2015 r. poz. 1212, z późn. zm.²⁾) w art. 16 w ust. 1 po pkt 9a dodaje się pkt 9b w brzmieniu:

„9b) określone w art. 55 i art. 55a ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. z 2016 r. poz. 152, 178, 677 i 749);”.

---

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 1844 i 1855 oraz z 2016 r. poz. 437, 544, 1020 i 1165.

Art. 5. W ustawie z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. poz. 744) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2:

- a) uchyla się ust. 2,
- b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Opinia, o której mowa w ust. 1, jest przedstawiana niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 2 tygodni od dnia doręczenia żądania wojewody. Oczekiwanie na opinię wstrzymuje bieg terminu na stwierdzenie nieważności aktu.”;

2) w art. 6 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Wydanie zarządzenia zastępczego, o którym mowa w ust. 2, wymaga opinii Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu potwierdzającej niezgodność nazwy obowiązującej w dniu wejścia w życie ustawy z art. 1. Przepis art. 2 ust. 3 stosuje się odpowiednio.”.

Art. 6. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.